

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 158/2014-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, konajúca prostredníctvom konateľ a advokáta doc. JUDr. Branislava Fridricha, PhD., vedené pod sp. zn. Rvp 19248/2013 a sp. zn. Rvp 21615/2013, ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 2102/2008 a jeho uznesením z 15. februára 2013 a postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 1495/2008 a jeho uznesením z 13. mája 2011, ako aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CoE 116/2013 a jeho uznesením z 29. apríla 2013 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 20 CoE 21/2013 a jeho uznesením z 25. júna 2013, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 19248/2013 a sp. zn. Rvp 21615/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 19248/2013.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., o d m i e t a ako neprípustné.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 15. júla 2013 a 27. septembra 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta doc. JUDr. Branislava Fridricha, PhD., vedené pod sp. zn. Rvp 19248/2013 a sp. zn. Rvp 21615/2013, ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 2102/2008 a jeho uznesením z 15. februára 2013 a postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej spolu len „okresné súdy“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 1495/2008 (ďalej spolu len „napadnuté konania“) a jeho uznesením z 13. mája 2011 (ďalej spolu len „napadnuté uznesenia“), ako aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa čl. 1 dodatkového protokolu a podľa čl. 47 charty postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CoE 116/2013 a jeho uznesením z 29. apríla 2013 a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej spolu len „krajské súdy“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 20 CoE 21/2013 (ďalej spolu len „napadnuté konania“) a jeho uznesením z 25. júna 2013 (ďalej spolu len „napadnuté uznesenia“).

Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmlúv o úvere sťažovateľka poskytla dlžníkom úvery, pričom poskytnuté peňažné prostriedky boli dlžníci povinní vrátiť podľa podmienok dohodnutých v úverových zmluvách. Na zabezpečenie úverov bola priamo v úverovej zmluve založená právomoc Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného Slovenskou rozhodcovskou, a. s., Bratislava [(ďalej len „rozhodcovský súd“); sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 19248/2013)], alebo dlžník priamo v úverovej zmluve splnomocnil sťažovateľkou menovite uvedenú tretiu osobu (ďalej len „splnomocnenec“), ktorá v prípade, ak dlžník svoje povinnosti z úverovej zmluvy nesplnil, mala oprávnenie podpísať v mene dlžníka notársku zápisnicu o uznaní dlhu dlžníkom, ktorá mala mať povahu exekučného titulu (sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 21615/2013).

Z dôvodu, že dlžníci svoje záväzky vyplývajúce im z predmetných úverových zmlúv dobrovoľne neplnili, tieto sa voči sťažovateľke stali splatnými a v nadväznosti na uvedené sťažovateľka v prípade, kde bolo udelené splnomocnenie na spísanie notárskej zápisnice, na podklade tohto exekučného titulu (notárskej zápisnice) iniciovala začatie exekučného konania, a v prípade, kde bola dojednaná rozhodcovská doložka, na jej podklade začala rozhodcovské konanie pred zmluvnými stranami zvoleným rozhodcovským súdom, ktorého rozhodcovský rozsudok sa tak stal exekučným titulom, na podklade ktorého sťažovateľka iniciovala začatie exekučného konania.

Podľa sťažovateľky potom, ako v začatých exekučných konaniach okresné sudy poverili sťažovateľkou zvoleného súdneho exekútora vykonaním exekučných konaní, napadnutými uzneseniami týchto okresných súdov boli exekúcie ex offo zastavené, resp. vyhlásené za neprípustné a následne zastavené.

Na základe odvolaní sťažovateľky boli napadnuté uznesenia okresných súdov potvrdené napadnutými uzneseniami krajských súdov ako vecne správne.

Sťažovateľka v sťažnostiach podaných ústavnému súdu v obširnej argumentácii namieta, že postupom v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami okresných súdov a krajských súdov boli porušené ňou označené základné práva podľa ústavy, práva podľa dohovoru, dodatkového protokolu a charty, pričom k ich porušeniu malo dôjsť predovšetkým tým, že zastavením už riadne začatých a prebiehajúcich exekučných konaní, na vykonanie ktorých príslušné okresné súdy už raz udelili súdnemu exekútorovi poverenia, došlo k prekročeniu právomoci týchto okresných súdov ako súdov exekučných, v kompetencii ktorých podľa sťažovateľky nie je vecné preskúmavanie exekučného titulu. Okresné súdy podľa sťažovateľky rozhodli nad rámec svojej právomoci, keď bez návrhu rozhodli o zastavení exekúcií, čím mali sťažovateľke odňať možnosť konať pred súdom, pretože sa nemala možnosť k veciam vyjadriť aj napriek tomu, že príslušné rozhodnutia v konečnom dôsledku zásadným spôsobom ovplyvnili jej právne postavenie, pretože podľa sťažovateľky má síce v tom-ktorom prípade k dispozícii exekučný titul, a to rozhodcovský rozsudok alebo notársku zápisnicu, avšak tento je nevykonateľný. Uvedené pochybenie okresných súdov podľa sťažovateľky nenapravili ani krajské súdy.

Sťažovateľka ďalej v sťažnostiach podaných ústavnému súdu namieta, že tak okresné súdy, ako ani krajské súdy nenariadili v daných veciach pojednávanie aj napriek tomu, že im to ukladá § 57 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom od 9. augusta 2012, ako aj to, že obidva súdy veci nesprávne právne posúdili z hľadiska vnútroštátnej právnej úpravy v interakcii s výkladovými pravidlami uvedenými v smernici Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica Rady“), pretože podľa sťažovateľky sa žiadnym spôsobom nevysporiadali s tým, prečo buď dojednanie rozhodcovskej doložky v úverovej zmluve, alebo udelenie splnomocnenia dlžníkom tretej osobe v úverovej zmluve na spísanie notárskej zápisnice o uznaní dlhu považovali za neprijateľnú podmienku, a v tomto smere podľa sťažovateľky súdy nerešpektovali ani jej návrh na prerušenie konaní na účely predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) na podanie výkladu pojmu „nekalá zmluvná podmienka“ v kontexte danej veci.

Sťažovateľka poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipai a spol. C-472/11 z 21. 2. 2013, z ktorého má vyplývať, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý konštatoval ex offio nekalú povahu zmluvnej podmienky, nemusí na to, aby mohol vyvodíť dôsledky tohto konštatovania, čakať, či spotrebiteľ informovaný o svojich právach navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená, avšak zásada kontradiktórnosti vo všeobecnosti zaväzuje vnútroštátny súd, ktorý konštatoval v rámci preskúmania ex offio nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel ustanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezmi, v ktorých vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa čl. 1 dodatkového protokolu a podľa čl. 47 charty a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresných súdov v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami, ako aj porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa čl. 1 dodatkového protokolu a podľa čl. 47 charty postupom krajských súdov v napadnutých konaniach a ich napadnutými uzneseniami, napadnuté uznesenia okresného súdu a napadnuté uznesenia krajského súdu zruší a veci vráti na ďalšie konanie a zároveň jej prizná primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

Súčasťou sťažností je aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení krajských súdov podaný podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K bodu 1 výroku tohto uznesenia

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí na spoločné konanie, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy primerane použiť na prípadné spojenie vecí § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 19248/2013 a sp. zn. Rvp 21615/2013, z ktorých vyplýva ich právna a skutková súvislosť, a prihliadajúc taktiež na totožnosť v osobe sťažovateľky a rozhodnutia krajských súdov, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP, tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K bodu 2 výroku tohto uznesenia

Sťažovateľka sťažnosťami namieta porušenie svojich základných práv podľa ústavy a charty, práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu postupom okresných súdov v napadnutých konaniach a ich napadnutými uzneseniami a postupom krajských súdov v napadnutých konaniach a ich napadnutými uzneseniami.

Ústavný súd je súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústava). Túto ochranu poskytuje aj základným právam účastníkov v konaní o ich veci pred súdmi (všeobecnými) alebo pred inými orgánmi Slovenskej republiky v prípadoch ustanovených zákonom. Tieto práva vyplývajú z ústavno-procesných princípov konania pred uvedenými orgánmi (čl. 46 až čl. 50 ústava) a patrí medzi ne aj právo každého na rozhodnutie jeho veci tým sudcom, ktorého určuje zákon.

Podľa § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak ústavný súd v tej istej veci koná.

Prekážka prv začatého konania (litispendencia) bráni tomu, aby na ústavnom súde prebiehali dve konania, prípadne viac konaní v tej istej veci. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O prekážku litispendencie nejde, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci.

Ústavný súd zistil, že pod sp. zn. Rvp 18969/2013 a sp. zn. Rvp 20744/2013 na ústavnom súde prebiehajú konania o sťažnostiach sťažovateľky doručených 8. júla 2013 a 30. augusta 2013, v ktorých namieta porušenie tých istých základných práv podľa ústavy a charty, práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu postupom okresných súdov v napadnutých konaniach a ich napadnutými uzneseniami a postupom krajských súdov v napadnutých konaniach a ich napadnutými uzneseniami. Podľa zistenia ústavného súdu vo veciach vedených pod uvedenými spisovými značkami vystupujú identickí účastníci konania (sťažovateľka, okresné súdy a krajské súdy), predmet uvedených konaní je identický (namietané porušenie sťažovateľkiných základných práv podľa ústavy a charty, práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu napadnutými uzneseniami) a sťažnosti vychádzajú z totožnej právnej argumentácie.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že začatie konaní pod sp. zn. Rvp 18969/2013 a sp. zn. Rvp 20744/2013 bráni tomu, aby proti napadnutým uzneseniam okresných súdov a krajských súdov prebiehali pred ústavným súdom súbežne aj ďalšie konania, a preto bolo potrebné sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 19248/2013 a sp. zn. Rvp 21615/2013 odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti vyplývajúceho z § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosti boli odmietnuté, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnostiach nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2014